

MES teenused kriisiolukorras täna ja tulevikus

Raul Rosenberg

Tartu

3. november 2015

Sihtgrupp

- Põllumajandus
- Kalandus
- Metsandus
- Toiduainetetööstus
- Muud maamajandusettevõtted

Eestis 112 000 ettevõtet, neist valdades 38 000.

Ettevõtete vajadused ja võimekused on erinevad

Eesmärgistatus

Eraldi tegevused:

1. Võrdne kohtlemine;
2. Lahendused kriisisituatsioonideks;
3. Lahendused tulevikuks.

Majanduskriisid

- 1991-1992.a rubla hüperinflatsioon, rahareform
- 1997-1998.a Kagu-Aasia finantsturgude kriis ja vene rubla inflatsioon, nn. vene turu kriis;
- 2003 Rapla Dairy pankrot ja mitmeid teisi;
- 2007-2008.a võlakirjakriis – turusituatsioon tavapärase, kuid pankadel ei olnud raha (usalduskriis pankade vahel);
- 2014-2015.a sanktsioonid ja kvoodid – pankadel piisavalt raha, kuid põllumajandustoodete turuhind madal

Lahendused kriisideks

- Likviidsusvaru (reservid), rahavoo juhtimine;
- Tootmiskulude ja omahinna alandamine;
- Mittevajaliku vara müük;
- Tootmise vähendamine? (näiteks seakasvatus);
- Likviidsuslaen (maksepuhkus) pangast (MES võib tagada);
- Likviidsuslaen MES-st;
- Stabiilsusfond??(seakasvatus, piimatootmine)
- Toetus riigilt (epideemiad:seakatk, hullu lehm

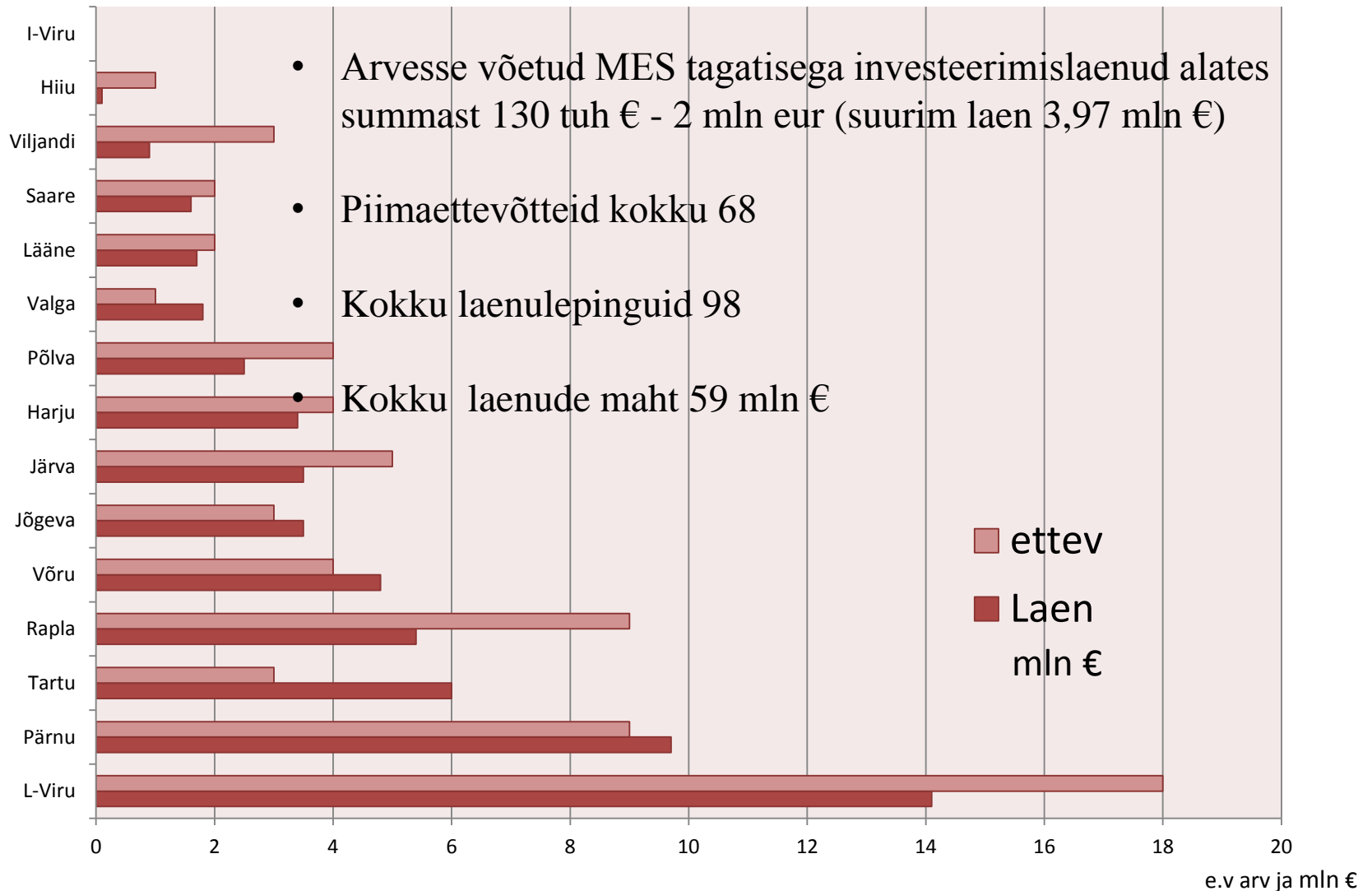
Kriisid ja tulevik

Lahendus - suurem maht väiksema omahinnaga toodetud kvaliteetse ühiku kohta

- Kavandada tootmismahu kasvu;
- Ühistegevus (tootmisel, ümbertöötlemisel);
- Uute turgude leidmine, suurema lisandväärtusega tooted;
- Investeeringud tööviljakuse kasvuks ja täiendavad rahastamise allikad selleks (toetused, laenud jne);

Investeeringute aktiivsus maakonniti

Piimandussektor, MES tagatisega laenud mln €, alates 2001

Investeeringud otseselt piimafarmidesse

MES tagatisega laenude toel, alates 2005

Investeeringud hõlmavad nii täiskompleksseid uusi farme (s.h robotlüpsilaudad), rekonstrueerimisi kui ka eraldi noorloomalauda ehitusi

- Piimafarme kokku 47
- Investeeringud kokku 40 mln €
- Loomakohti kokku 17 tuh tk
- Loomakoha maksumus 2750 € (odavaim 430 €, kalleim 4870 €)
- Investeeringutel on arvestatud piima hinnaga keskmiselt 0,285 €/kg (vahemikus 0,25 - 0,33 €/kg)
- Augusti keskmine hind Eestis 0,236 €/kg

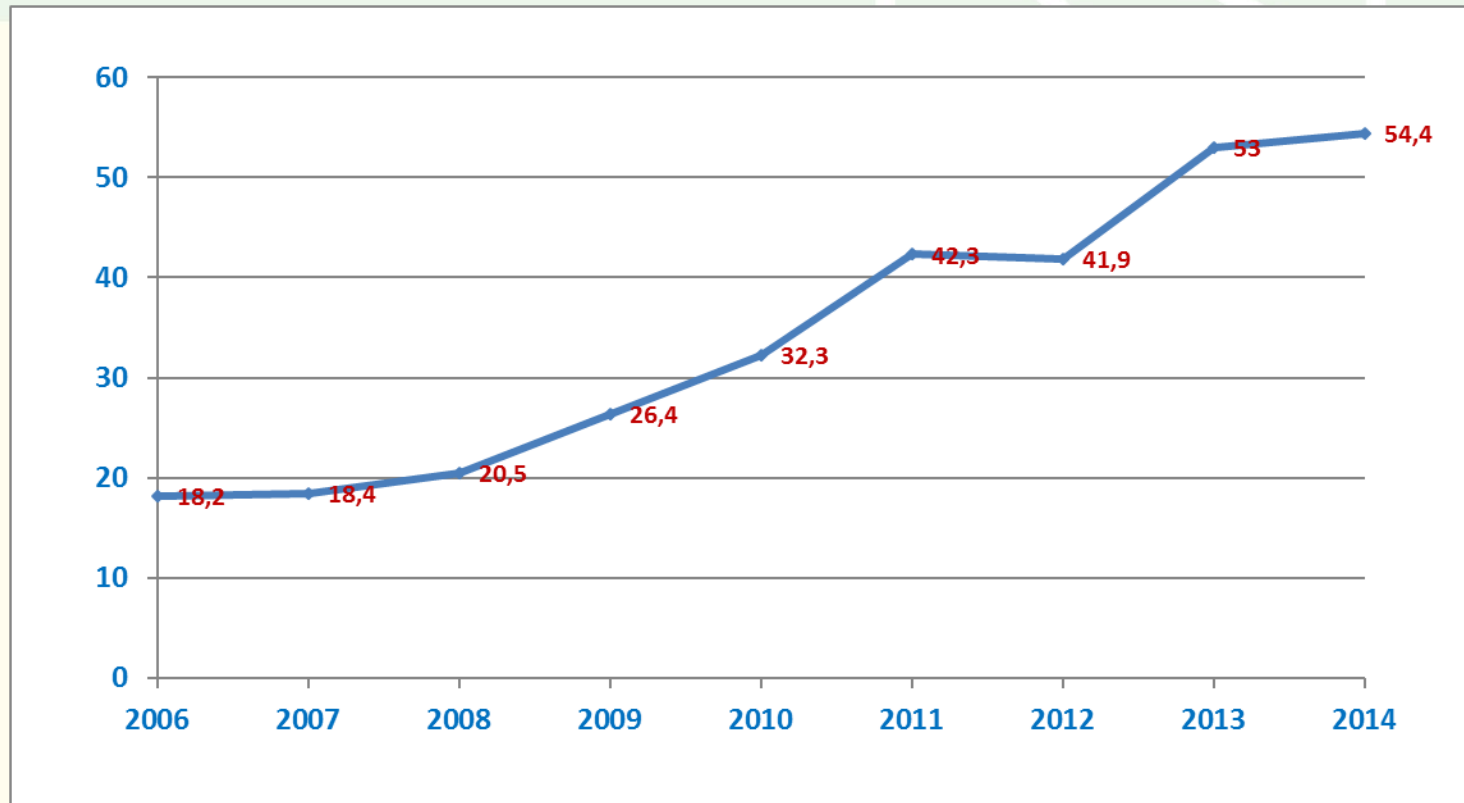
MAAELU EDENDAMISE SIHTASUTUS

EESMÄRK on Eesti maapiirkonna majandusliku arengu toetamine ettevõtlusele finantseerimisvõimaluste loomise läbi.

TEGEVUSED

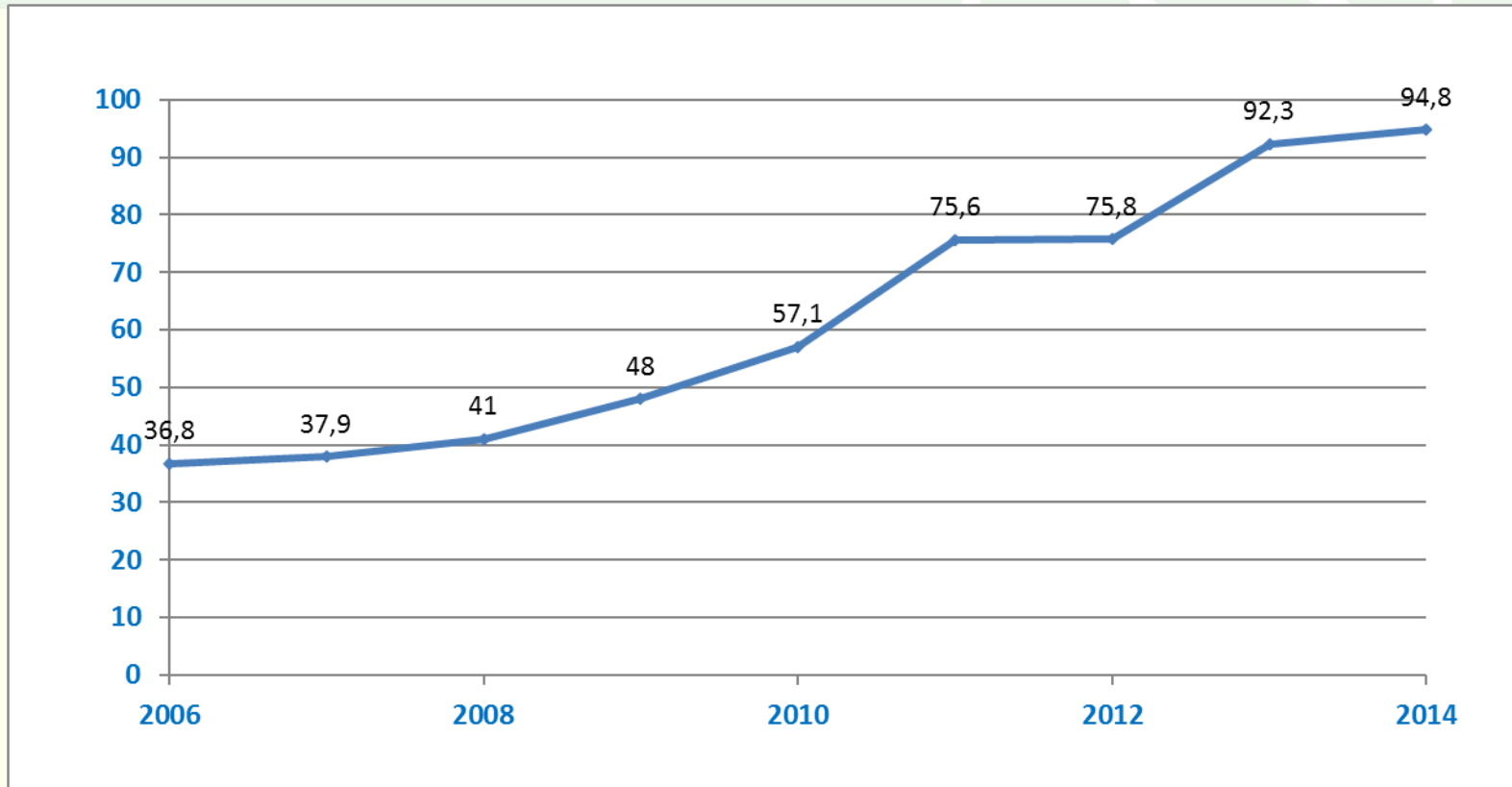
- 🌿 Tagamine (aastaks 2020 hinnanguliselt 100 mln €)
- 🌿 Laenamine (maht väheneb, portfell 20 mln €)
- 🌿 Haldusfondide juhtimine (fondide maht 60 mln €)
- 🌿 Maaelu maine kujundamine
- 🌿 Nõustamine (teenuste käive perioodis 12 mln €)
- 🌿 Äriühingu asutamine (kapitaliseeritus 35 mln €)

Garantiiportfell 2006 - 2014 aasta (mln. eurot)

30.09.2015 seisuga garantiiportfell 65,9 mln eurot
III kv on otsustatud uusi tagatise 5,59 mln euro väärtuses
I poolaasta keskmine tagatistasu määr oli 3,084%
Aastaks 2020 plaanime portfelli tõusu 100 mln €-ni

Tagatud laenude maht 2006 - 2014 (mln. eurot)

Seisuga 30.09.2015 on tagatud pangalaene 120 mln eurot

Likviidsuslaen

- ✔ Sihtgrupp on suhteliselt lai
- ✔ Summa:
  - põllumajandustootjad 5a – 75 000€ =VTA 15 000€
  - muud ettevõtjad 5a – 1000 000€=VTA 200 000€
- ✔ Juhatuse krediidikomitee 500 000 €
- ✔ Tagatis 50%
- ✔ min. intress refin. määr + 4%

Kapitalisüst – max 200 000 €, tagastatav

Rahastamisvahendid

- **MAK finantsinstrumentid 36 MEUR**
- **MES tegeleb**
- **Investeerimislaenu 5-15.a ja ka tagatisfond**

Mikro- ja väikeettevõtete kasvulaen

14,2 MEUR

- **Sihtrühm**
  - Mikro- ja väikeettevõtjad
- **Sihtotstarve**
  - Investeerimislaen
  - Põllumajandustootja ettevõtte laienemise korral võib kuni **30%** laenust minna käibevahendite soetamiseks
- **Laenu maht ja pikkus**
  - 5 000 – 100 000 EUR
  - Kuni 8a, sh kuni 3a maksepuhkust
- **Tagatised**
  - Vähemalt 50% laenusummast.

Mikro- ja väikeettevõtete kasvulaen

14,2 MEUR

- **Intress**

- **2%+**

- Noortalunikud
    - Tootjarühmad

- **4%+**

- Alustavad ettevõtjad (< 24 kuud)
    - Mikroettevõtjad
    - Erivajadustega ettevõtjad
    - Naisettevõtjad

- **6%+**

- Muud ettevõtjad

Pikaajaline investeerimislään

16,1 MEUR

- **Sihtrühm**
  - VKE-d
- **Sihtotstarve**
  - Investeerimislään
  - Põllumajandustootja ettevõtte laienemise korral võib kuni **30%** laenust minna käibevahendite soetamiseks
- **Laenu maht ja pikkus**
  - Kaaslaenamine koos pankadega 50/50 jaotuse alusel
  - 250 000 – 1 000 000 EUR
  - 250 000 – 3 000 000 EUR - Tootjarühmad
  - Kuni 20 a, sh kuni 5a maksepuhkust
- **Tagatised**
  - Vähemalt 80%

Pikaajaline investeerimislaen

16,1 MEUR

- **Intress**
- **1%+**
  - Noortalunikud
  - Tootjarühmad
- **2%+**
  - Alustavad ettevõtjad (< 24 kuud)
  - Mikroettevõtjad
  - Erivajadustega ettevõtjad
  - Naisettevõtjad
- **Turupõhine** - võrdsete tagatiste puhul sarnane pangalaenuga
  - Muud ettevõtjad (VKE)

Rahastamisvahendid

- Sihtfondi tagasilaekunud põhisummad, intressid ja ka võimalikud kahjumid **jäävad samasse sihtfondi**;
- Riigil õigus kasutada tagasilaekunud rahalisi vahendeid **VKE-de toetamiseks muul moel**;
- Eesmärgiks sihtfondi **jätkusuutlikkus**;

Nõuandeteenistus

- Toetuse maht 8,2 mln € + 0,4 mln € koolituseks
- 1000 lepingut aastas
- Töölepinguga 23 konsulenti, käsunduslepinguga 30 konsulenti
- Uued konsulendid, turupõhised tegevused
- Ristsubsideerimist ei toimu

Äriühingu võimalikud tegevused

Äriühing tegutseks põllumajanduse ja kalanduse (sh vesiviljelus) valdkonnas pakkudes rahastamisvõimalusi **turupõhiselt:**

- 1. Projektipõhised finantseerimistehingud, võimalusel kaasates mitmeid finantseerijaid;**
- 2. Fondide, näiteks Stabiilsusfondi valitsemine**
- 3. Maaga seotud tehingud.**

Omakapitali tugevdamine, 100% garantii, kaasinvestor, pikaajalised käibelaenud.

Pantidega seonduv küsimused.

Äriühingu rahastamine

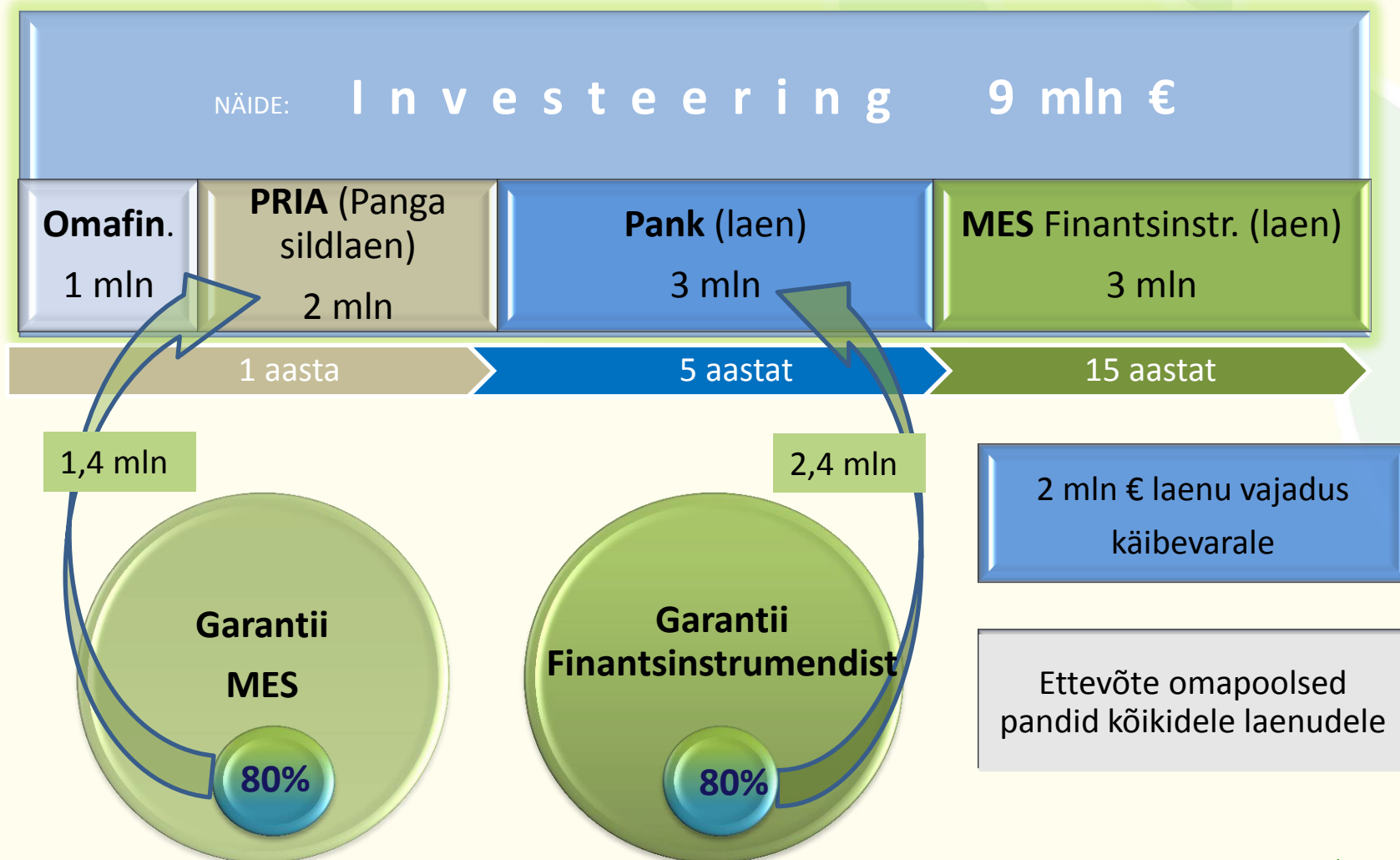
Seltsi asutamisel kasutatakse kapitaliseerimiseks:

- 🌱 **5 miljonit eurot** MESi eelmiste perioodide akumuleeritud tulemit ja
- 🌱 riigi poolt **mitterahalise sissemaksena** Maaeluministeriumi valitsemisel olevaid kinnistuid: ca 3000 ha Tartumaal (renditud ASile Tartu Agro).
- 🌱 **erakapitali**, mis rõhutab erainvestori printsiipi ning fokusseerib tegevust sihtgrupile ja tagab kliendikesksust.

Lisaks tuleks:

- 🌱 planeerida **15 miljonit eurot** täiendava riigipoolse rahaeraldisena 2015 lisaeelarvesse või 2016 eelarvesse.

Tootjarühma oma toodangu ümbertöötlemiskeskuse rajamise võimalik rahastus

Kuidas edasi?

Idee

Plaan idee elluviimiseks

Partnerite leidmine

Eestvedaja leidmine

Uuringud

Rahastamise võimalused

Riski võtmise julgus

KONTAKT

Aadress Oru 21, Viljandi 71003
Telefon +372 648 4064
E-post mes@mes.ee
Kodulehekülg www.mes.ee

